

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priştine, 8 Temmuz 2013
Nr. Ref.: RK450/13

KABUL EDİLMEZLİK KARARI

Başvuru No: KI39/13

Başvurucu

Bardhyl Krasniqi

Prizren Bölge Mahkemesi'nin KA. nr. 31/2012 sayı ve 14 Mart 2012 tarih ile KA. nr. 31/2012 sayı ve 20 Mart 2012 tarihli kararı hakkında anayasal denetim başvurusu

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Mahkeme Heyeti:

Enver Hasani, Başkan
Ivan Čukalović, Başkanvekili
Robert Carolan, Üye
Altay Suroy, Üye
Almiro Rodrigues, Üye
Snezhana Botusharova, Üye
Kadri Kryeziu, Üye
Arta Rama-Hajrizi, Üye

Başvurucu:

1. Başvurucu Rahofça Belediyesine bağlı Dejne köyü mukimi Bay Bardhyl Krasniqi'dir.

İtiraz Edilen Karar

2. İtiraz edilen yargı kararı, başvurunun belirttiğine göre kendisine 13 Mayıs 2012 tarihinde teslim edilen KA. nr. 31/2012 sayı ve 14 Mart 2012 tarihli ile KA. nr. 31/2012 sayı ve 20 Mart 2012 tarihli Prizren Bölge Mahkemesi kararlarıdır.

Başvurunun Konusu

3. Başvurunun konusu KA. nr. 31/2012 sayı ve 14 Mart 2012 tarihli ile KA. nr. 31/2012 sayı ve 20 Mart 2012 tarihli Prizren Bölge Mahkemesi kararları hakkında anayasal denetim talebidir. Başvurucu, bu kararlarla adil ve tarafsız yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

İlgili Hukuk

4. Başvuru Anayasa'nın 113.7 fıkrası, 03/L-121 sayı ve 15 Ocak 2009 tarihli Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasa (bundan sonra: Yasa)'nın 47.1 fıkrası ile Kosova Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü (bundan sonra: İçtüzük)'nün 58. kuralına dayandırılmıştır.

Başvuru Süreci

5. Başvurucu 14 Mart 2013 Mahkeme'ye başvurmuştur.
6. Başkan 25 Mart 2013 tarihinde Üye Snezhana Botusharova raportör yargıç olarak görevlendirilmiş ve Üyeler Robert Carolan (başkan), Almiro Rodrigues ve Prof. Dr. Enver Hasani'den oluşan Ön İnceleme Heyeti'ni belirlemiştir.
7. Mahkeme 3 Nisan 2013 tarihinde başvurunun temsilcisine başvurunun kaydedildiğini bildirmiş ve başvuru evrakının tamamlanması için gerekli olan diğer belgeleri teslim etmesini istemiştir.
8. Anayasa Mahkemesi 12 Nisan 2013 tarihinde Prizren Bölge Mahkemesi'nden başvurunun dava dosyasının tamamını teslim etmesini istemiştir. İstenen evrak şundan ibarettir: Kamu savcısının PP. nr. 239/2011 sayı ve 20 Şubat 2002 tarihli iddianamesi ve tüm derece mahkemeleri kararları.
9. Prizren Temel Mahkemesi'nin I. GJA. nr. 1/13-61 sayı ve 18 Nisan 2013 tarihli yazısı 23 Nisan 2013 tarihinde Mahkeme'ye ulaşmıştır. Yazıda, P. nr. 61/12 sayılı dava dosyasının yasal yetki çerçevesinde Yakova Temel Mahkemesi'ne nakledildiği belirtilmiştir.
10. Mahkeme'nin talebi doğrultusunda Yakova Temel Mahkemesi, 13 Mayıs 2013 tarihinde başvurunun dava dosyasının tamamını teslim etmiştir.
11. Ön İnceleme Heyeti 19 Haziran 2013 tarihinde Raportör Yargıç'ın raporunu inceledikten sonra Mahkeme Heyeti'ne başvurunun kabul edilmezliği yönünde öneri sunmuştur.

Olguların Özeti

12. Prizren Bölge Kamu Savcısı 20 Şubat 2012 tarihinde hazırladığı PP.nr. 239/2011 sayılı iddianamesinde başvuru ve onun kardeşi Bay Halil Krasniqi'yi Kosova Geçici Ceza Yasası (KGCY)'nin 25. maddesiyle bağlantılı 146. maddesine göre cinayet ve cinayete yardım etme suçlamıştır.
13. Prizren eski Bölge Mahkemesi 14 Mart 2012 tarihinde çıkardığı KA. nr. 31/12 sayılı karar ile başvuru ve Bay Halil Krasniqi hakkındaki iddianameyi kabul etmiştir. Başvuru ve Bay Halil Krasniqi bu suçlamalar karşısında kendilerinin masum olduklarını savunmuşlardır. İddianame kabul kararının sonuç kısmında Mahkeme şunu belirtmiştir:

Hakim, iddianamenin reddine ve Kosova Geçici Ceza Yasası (KGCY)'nin 316. madde 1-3. fıkralarında öngörülen suçlar inat edilen sanıklara karşı başlatılan dava sürecinin durdurulmasına ilişkin koşullar bulunmadığı ve iddianamede sanıkların kendilerine isnat edilen suçun işlendiği yönündeki makul şüpheyi destekleyecek yeterli delilleri ihtiva ettiğinden iddianame kabul edilmiştir. Bu nedenle KGCY'nin 316. madde 4. fıkrası ve 318. madde 1. fıkra 1 ve 2. bentleri uyarınca Mahkeme, bu kararın esas kısmında belirtilen hükümü vermiştir.

14. Prizren eski Bölge Mahkemesi 20 Mart 2012 tarihinde çıkardığı KA. nr. 31/12 sayılı kararıyla 14 Mart 2012 tarih ve KA. nr. 31/12 sayılı kararın giriş kısmındaki KGCY'nin 146. maddesinde öngörülen cinayet suçu ile KGCY'nin 25. maddesiyle bağlantılı 146. maddesinde öngörülen cinayete yardımcı olma suçunu KGCY'nin 23. maddesiyle ilgili 147. madde 1. fıkra 4. bendinde öngörülen ağır cinayet suçuna iştirak etme şeklinde değiştirmiştir. Mahkeme, kararı aşağıda belirtildiği şekilde gerekçelendirmiştir:

Bu mahkemenin KA.nr. 31/12 sayı ve 14 Mart 2012 tarihli kararıyla sanıklar Halil Krasniqi ve Bardhyl Krasniqi hakkındaki iddianameleri kabul edip [...] müştereken KGCY'nin 23. maddesiyle ilgili 147. madde 1. fıkra 4. bendinde tanımlanan müştereken ağır cinayet suçu işlemişlerdir. İddianameyi kabul eden hakim kararın yazıldığı anda kararın giriş kısmında, hüküm kısmında ve gerekçe kısmında hata yapılmış ve KGCY'nin 146. maddesinde öngörülen cinayet suçu ile KGCY'nin 25. maddesiyle bağlantılı 146. maddesinde öngörülen cinayete yardımcı olma suçu yerine KGCY'nin 23. maddesiyle ilgili 147. madde 1. fıkra 4. bendinde öngörülen ağır cinayet suçuna iştirak etme şeklinde yazılması gerekirdi.

15. Başvurucunun savunması 20 Nisan 2012 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Yüksek Mahkemesi (bundan sonra: Yüksek Mahkeme)'ne başvurarak eski Bölge Mahkemesi'nin başvuru ile kardeşi Bay Halil Krasniqi'nin tutukluluk sürelerinin uzatılması ve haklarındaki iddianamenin değiştirilmesine ilişkin P. nr. 61/12 sayı ve 20 Nisan 2012 tarihli karara itiraz etmiştir.
16. Prizren eski Bölge Mahkemesi 23 Nisan 2012 tarihinde sanıklarla ilgili P.nr. 61/12 numaralı dava dosyasını Yüksek Mahkeme'ye teslim etmiştir.

17. Yüksek Mahkeme 19 Aralık 2012 tarihinde çıkardığı P. nr. 300/2012 sayılı kararla savunmanın P. nr. 61/2012 sayı ve 20 Nisan 2012 tarihli Prizren eski Bölge Mahkemesi kararına karşı yaptığı itirazı temelden yoksun olarak reddetmiştir.
18. Prizren eski Bölge Mahkemesi 19 Aralık 2012 tarihinde çıkardığı P. nr. 61/2012 sayılı kararda belirtildiği şekilde 21 Şubat 2013 tarihine kadar olmak üzere tutukluluk süresi iki ay daha uzatılmıştır.
19. Kamu Savcılığı Ağır Suçlar Departmanı Kosova Ceza Yargılama Usulü Yasası (KCYUY)'nın 193. madde 1. fıkrası ve 187. madde 1. fıkra 1.1 bendi ve 1.2.1 ile 1.2.3 alt bentleri uyarınca 14 Şubat 2013 tarihinde başvuru ile kardeşi Halil Krasniqi hakkında tutukluluk süresinin uzatılmasını talep etmiştir.
20. Yakova Temel Mahkemesi 19 Şubat 2013 tarihinden sonra çıkardığı P. nr. 61/12 PZ1 sayı ve 19 Nisan 2013 tarihli kararla başvuru ve kardeşi Halil Krasniqi'nin tutukluluk süresini 21 Şubat 2013 tarihinden 21 Nisan 2013 tarihine kadar uzatmıştır.
21. Yakova Temel Mahkemesi 19 Nisan 2013 tarihinden sonra çıkardığı P. nr. 61/12 PZ1 19 Nisan 2013 tarihli kararla başvuru ve kardeşi Halil Krasniqi'nin tutukluluk süresini 21 Nisan 2013 tarihinden 21 Haziran 2013 tarihine kadar uzatmıştır.
22. Başvuru hakkındaki adli sürece ilişkin esas incelmelerinin henüz başlamadığı anlaşılmaktadır.

Başvurucunun İddiaları

23. Başvuru, Prizren eski Bölge Mahkemesi'nin KA. nr. 31/2012 sayı ve 14 Mart 2012 tarihli kararı ve 20 Mart 2012c tarihinde yapılan değişiklikle Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] ile güvence altına alınan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.
24. Başvuru, yargı otoritesinin söz konusu kararlarıyla KCYUY'nın 147. madde 1. fıkra 4. bendine dayanarak müştereken ağır cinayet suçlamasıyla haksız yere tutuklanmasından Ceza Yasası ile temel haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. O, savcı ile adli tıp uzmanının ileri sürülen cinayet maktulüyle olan akrabalık ilişkisinden dolayı mahkemenin tarafsız olmadığını ileri sürmüştür.

Başvurunun Kabul Edilirliği

25. Başvurunun esas incelemesine geçmeden önce Mahkeme, başvuru Anayasa'da belirtilen Yasa ve İçtüzük'te açıklanan kabul edilirlilik koşullarını yerine getirip getirmediğini değerlendirmek durumundadır.
26. Mahkeme bununla ilgili olarak Anayasa'nın 113.1 fıkrasına [Yargılama Yetkisi ve Yetkili Taraflar] atıfta bulunmak ister. Fıkra şöyledir:

1. Anayasa Mahkemesi, yasal şekilde sadece yetkili makamlarca açılmış davalar hakkında karar verir. (...)

7. Yasalarla belirlenen tüm yasal yollar tükendikten sonra bireyler, kamu otoriteleri tarafından kendi bireysel hak ve özgürlükler ihlal edildiğinde dava açma haklarına sahiptirler.

27. Mahkeme aynı şekilde Yasa'nın 48. maddesine de atıfta bulunmak ister. Madde şöyledir:

İstem müracaatında bulunan kişi, isteminde hangi hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini tahmin ettiğini ve müracaatta bulunan kişinin itirazda bulunmak istediği kamu otoritenin somut işleminin hangisi olduğu konusunda doğru bir açıklama yapmakla görevlidir.

28. Yasa'nın 47.2 fıkrası da şunu belirlemiştir:

"Birey, sadece yasa ile tayin edilen tüm hukuki araçların tükenmiş olması durumundan sonra sözü edilen istemi başlatabilir".

29. İçtüzüğü'nün 36. kuralı (1) (a) ve (c) bentleri şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

a) İtiraz edilen hüküm veya kararlar ilgili olarak yasalarla belirlenmiş tüm kanun yolları tüketildiği zaman;

b) Başvurucuya nihai etkin hukuki çözüm teslim edildikten sonra başvurunun dört ay içerisinde teslim edilmesi durumunda;

c) Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.

30. Mahkeme, dava dosyasına dayanarak başvurunun Anayasa'nın 31. maddesiyle [Adil ve Tarafsız Yargılanma Hakkı] güvence altına alınmış haklarının ihlal edildiğini ileri sürdüğü Prizren eski Bölge Mahkemesi kararlarına itiraz ettiğini tespit etmiştir. O devamında Prizren eski Bölge Mahkemesi'nin KA. nr. 31/12 sayı ve 20 Mart 2012 tarihli kararıyla ceza yasası ve kendisinin "KCMUY'nin 147. madde 1. fıkra 4. bendi uyarınca ağır cinayet suçuna iştirakten" haksız yere suçlanıp tutuklanmakla temel haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

Soruşturma Süreciyle İlgili Olarak

31. Anayasa Mahkemesi başvurunun Anayasa ile güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinin Prizren eski Bölge Mahkemesince nasıl ve neden ihlal edildiğini gösterecek bir delil sunmadığını tespit etmiştir.

32. Mahkeme, Prizren eski Bölge Mahkemesi tarafından ceza yasası ihlaline ilişkin iddiaların sadece meşruiyet alanına girebileceklerini belirtmiştir. Dava koşullarının ışığında, mevcut davada isnat edilen suç fiilinin önemiyle orantılı olarak yasaların ilgili hükümlerini uygulamak derece mahkemelerinin yargılama yetkisindedir.

33. Mahkeme bu anlamda İçtüzüğün 36. kural 1.c bendine atıfta bulunmak ister. Bent şöyledir:

(1) Mahkeme başvuruları yalnız şu hallerde görüşebilir:

c) Başvuru açıkça temellendirildiği zaman.

34. Mahkeme, Anayasa ile güvence altına alınan hakları ihlal etmedikleri sürece (anayasaya uygunluk) derece mahkemelerince işlendiği iddia edilen olgusal veya hukuki yanlışları (meşruiyet) düzeltmenin Anayasa Mahkemesi'nin görevi olmadığını hatırlatmak ister.

35. Bu yüzden derece mahkemelerince alınan kararı incelediğinde Anayasa Mahkemesi, dördüncü derece mahkemesi olarak hareket edemez. Usul ve maddi hukuku yorumlayıp kurallarını uygulamak derece mahkemelerinin görevidir (bkz. *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz v. İspanya [GC] no: 30544/96 § 28, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi [AIHM] 1999-I).

36. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi, Bölge Mahkemesi'nin ilgili süreçlerinin herhangi bir şekilde hakkaniyetsiz veya keyfi olduklarını varsayamaz (bkz. *mutatis mutandis*, Shub v. Litvanya, AIHM'nin 17064/06 numaralı başvuruya ilişkin 30 Haziran 2009 tarihli kabul edilirlilik kararı).

37. Her nasılsa başvurucu, Prizren eski Bölge Mahkemesi tarafından Anayasa'nın 31. maddesi [Adil ve Tarafsız Yargılama Hakkı] ve AIHS'nin 6. maddesiyle güvence altına alınan haklarının ihlal edildiği iddiasını destekleyecek ve hak ihlalini gösterecek *prima facie* türünden deliller sunmamıştır. Başvurucu, adli tıp uzmanı ve savcının maktulle akrabalık ilişkilerinin olduğu iddiasını kanıtlamamış ve iddia edilen bu akrabalık ilişkisinin Prizren eski Bölge Mahkemesi kararına nasıl etki ettiğini belirtmemiştir.

Davanın Esas İncelemesine İlişkin Olarak

38. Mahkeme, itiraz edilen Prizren eski Bölge Mahkemesi (KA. nr. 31/2012) 20 Mart 2012 tarihli kararının 27 Nisan 2012 tarihinde başvurucuya teslim edildiğini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi, başvurucunun tutukluluk süresinin önce Prizren eski Bölge Mahkemesi kararı ve daha sonra Yakova Temel Mahkemesi (P. nr. 61/12 PZ1 sayı ve 19 Nisan 2013 tarihli kararıyla) 21 Nisan 2013 tarihinden 21 Haziran 2013 tarihine kadar uzatıldığını öğrendiği dava dosyasını 27 Nisan 2013 tarihinde teslim almıştır.

39. Anayasa Mahkemesi, 13 Mayıs 2013 tarihinden sonra davanın esas incelemesine ilişkin başka herhangi bir bilgiye sahip değildir. Bu nedenle, başvurucunun davası halen ön inceleme sürecinde olup yargılama sürecinin tek taraflığına ilişkin iddialarını ortaya koyma imkanına sahip olduğundan, Mahkeme bu bakış açısıyla, başvurunsun erken yapıldığı görüşündedir. Bu haliyle başvurucunun yararlanabileceği tüm kanun yollarının tüketip tüketmediği sorusu ortaya çıkar.

40. Mahkeme sübsidiarite ilkesi uyarınca başvuruçunun Anayasa'nın 113.7 fıkrası ve yukarıda zikredilen diğery yasal hükümlerle belirlenmiş tüm kanun yollarının tüketilmiş olması gerektiğı görüşündedir.
41. Aslında kanun yollarının tüketilmesi ilkesinin amacı, iddia edilen anayasal hak ihlallerinin önlenmesi veya düzeltilmesi için mahkemelere imkanının sunulmasıdır. Kanun yollarını tüketme kuralı, anayasal hukuk usulü çerçevesinin sübsidiarite özelliğıyle işlevsel şekilde bağılıdır (bkz. *mutatis mutandis*, AİHM 25803/94 sayılı Selmouni – Fransa davası 28 Temmuz 1999 tarihli kararı [GCl, §74; Kudla v. Polonya [GCl, § 152, Andrashik ve diğeryleri v. Slovakya [dec.]
42. İnsan hak ve özgürlükleri bakımından kabul edilmez olan bir hukuki tutuma dayanan bir karara yönelik itiraz için, kararı alan adalet mahkemelerine itiraz konusu kararın yeniden incelenmesi imkânı verilmelidir. Bu demektir ki insan hakları ihlali iddia edildiğı her durumda bu iddianın adalet mahkemelerinde yeniden görüşülmeden Anayasa Mahkemesi'ne getirilmesi gerekmez.
43. Bu yüzden Mahkeme, başvuruçunun ne başvurunun esası ne de kabul edilirlığı temeli üzerinde bir başvuru bina edemeyip *prima facie* türünden bir delil sunmadığını tespit etmiştir.
44. Mahkeme, yukarıda belirtilen nedenlerden başvuruçunun iddianame kabulüyle ilgili ön inceleme sürecine ilişkin başvurusunun İçtüzüğün 36. kuralı 1.(c) bendi uyarınca kabul edilmez olduğı sonucuna varmıştır.
45. Mahkeme, başvurunun bütünüyle kabul edilmez olduğunu tespit etmiştir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI

İçtüzüğü'nün 36.1 (c) bendi ve 56.2 fıkrası uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin 8 Temmuz 2013 tarihinde yapılan duruşmasında oybirliğiyle:

- I. Başvurunun kabul edilmez olarak reddine,
- II. Kararın taraflara bildirilmesine,
- III. Yasa'nın 20.4 fıkrası uyarınca Resmi Gazete'de yayımlanmasına karar verilmiştir.
- IV. İşbu karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Snezhana Botusharova, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza